

F. Ježek:

MYSTIKA - UMĚNÍ KRÁLOVSKÉ

V II. knize Mojžíšově v 3. kapitole čteme: „*I řekl: Nepřistupuj sem! Sezuji obuv svou s noh svých, nebo místo, na kterém stojíš, země svatá je.*“

Nic pravdivějšího a nic lepšího nemohu napsat pro toho, kdo, zlákan nadpisem této úvahy, odhodlal by se pokusit o nastoupení cesty za poznáním - o nastoupení cesty mystické. „*Sezuji obuv svou.*“ Na zemi svatou vstupuje každý, kdo se odhodlává tohoto směru hermetismu použít ku svému školení. Mystika není cestou obyčejných smrtelníků; je cestou vpravdě královskou. Jen král ducha a král víry může beztrestně jít po této cestě a cestou touto vejít do království *nebeského*.

„*Nepřistupuj sem, kdo nemáš v sobě pramen čistých, svatých tužeb!*“ Jeť cesta mystická cestou královskou a umění mystické uměním královským. Běda tomu, kdo by chtěl „zvědavě“ nahlédnout do této svaté dílny!

Co je mystika?

Je naukou učící člověka způsobu, jímž lze dosíci nejvyššího cíle - poznání Stvořitele a poznání tajemství stvoření. Jinak je mystika zplna prožívaným životem duchovním, končícím poznáním Univerzálního ducha v sobě a v kosmu. Je naprostým oproštěním člověka od hmoty.

Nejvyšší cíl člověka - poznání Boha.

Z tohoto zřejmo, že každý mystik musí mít víru v Boha, ať již Jeho představu má jakoukoliv. Je lhostejno, zda člověk cíl svůj jmenuje Bohem, Allahem, Brahmou, Stvořitelem, Vesmírným Duchem či kterýmkoliv jiným jménem, jímž označuje Toho, který jedině o sobě může říci „JSEM“.

Vysoký vytčený cíl člověku je znám. Kdo však může být schopným pokusit se o dosažení tohoto tak vznešeného a vzdáleného cíle? Kdo může být skutečným mystikem?

Nikdo jiný, než člověk, který zmírá nezkrotnou touhou po svém Bohu. Ten, jehož jedinou myšlenkou je myšlenka na Boha, ten který ve svých dnech i ve svých nocích neztrácí tuto myšlenku, žije v této myšlence, ba je touto myšlenkou sám, může se stát mystikem.

Mnohým se tato má odpověď bude jistě zdát nepravdivou, protože je snad dle mnohých nemožným člověku dnešní generace v takové myšlenkové oblasti trvale žít. Tvrdím však znovu se vši určitostí, že nikdo, kdo ve svých počátcích - v počátcích své cesty - nebude naplněn jedinou myšlenkou a touhou po Bohu, nevkročí, byť se jak chtěl namáhal, na cestu mystickou. Na cestu královskou může vstoupit jedině ten, který žádá být *králem* a jemuž všechno ostatní - dosažitelné i dosažené - je ničím.

Je velikou milostí obdržet takovou žádost a je výsledkem veliké vůle žádost nezmenšenou dále si udržet.

Ne nadarmo jsem napsal: Jen král ducha a král víry může jít beztrestně cestou mystickou ku svému poznání. Každý jiný po několika marných

pokusech zklamán se odvrací od tohoto směru. Hledá pak vinu svého nezdaru všude jinde, jen nikoliv ve svém vlastním nitru, nikoliv na sobě.

Proto tak málo těch, kdož se tímto směrem a touto cestou ubírají a docházejí cíle.

O samotné mystice i mysticích i o různém způsobu *cesty* bylo mnoho již napsáno. Není mým úmyslem přiklánět se zřejmě k některému směru, rozhodně pak není mým úmyslem některý směr doporučovat.

Je věcí každého opravdu toužícího, aby si zvolil onen způsob, který jemu nejlépe vyhovuje a ku kterému bude mít nejvíce důvěry.

Chci se zde však zmínit o některých bodech mystiky, o kterých velice často bývá psáno a v nichž není docíleno shody.

Jsou někteří, kteří tvrdí, že k cestě mystické, k různým cvičením mystickým, může beztrestně přikročit člověk hříšný, člověk neočištěný. Druzí žádají pravý opak toho a tvrdí, že mystik musí být již předem čistým, mravním, bezúhonným a „skoro“ svatým.

Podle mého přesvědčení tvrdím, že ani první ani druzí nemají úplně pravdu.

Je jistě velikou milostí, když člověk sám, ať již vlivem čehokoliv ve svém životě, pocítí touhu po něčem, co sám dobře nemůže určit, ani blíže označit. Stává se dosti často, že člověk světský, „hříšný“, náhle a bez zjevné příčiny se odvrací od svého dosavadního způsobu života i myšlení. Zavrhuje zřejmě, co byl dříve velebil a čemu byl hověl. Z takovýchto lidí bývají nejlepší žáci mystiky.

Jak takovýto obrat u člověka světského možno si vysvětliti? Každý člověk, v každém věku i každém postavení, žije různými žádostmi a tužbami. Touží velice často po něčem, co by dovedlo jej uspokojit trvale a úplně. Snaží se ukojit tuto svou žízeň po onom „něčem“ a vybíjí ji ve věcech jemu nejbližších, ve věcech, které jsou mu nejsnáze dosažitelné, které mu skýtají možnost vzniklou touhu ihned a snadno uspokojit. Vrhne se v náruč a požitky materialismu. Je člověkem „hříšným“. Vymýšlí nové a nové touhy a žádosti, jen aby svou vrozenou touhu a žízeň uhasil. Splněnou tužbu jednu následuje vzápětí druhá, ale po každé splněné žádosti zůstane jen pachuť, prázdnota, nicotnost, bída a nová touha po novém požitku. V okamžicích řídkých, ale u každého člověka se vyskytnuvších, poznává konečně, že žádná žádost v jeho mysli vzniklá a jím splněná není s to uhasit věčnou jeho žízeň, věčnou jeho touhu po onom „něčem“ úplně a trvale. Konečně přichází k poznání, že tam, kde dosud hledal, pramene zhášejícího jeho žízeň nenalezne vůbec. Obrací se a hledá jinde. Poněvadž poznal marnost svého snažení na cestě materialismu, pochopitelně že hledá ukojení své tužby neznámé v jeho protikladu, na cestě spiritualismu.

V tomto okamžiku je dosud člověkem hříšným - hermeticky neočištěným - ověšeným všemi fantomy a tvory jím stvořenými v době dosavadního jeho života, stvořenými jeho myšlenkami i jeho skutky. V tomto okamžiku, ač hříšný, může vstoupit na cestu mystickou a - bude přijat.

Zde mají pravdu ti, kdož tvrdí, že i pro člověka hříšného, světského, je cesta mystická otevřena a jemu přístupna.

Takovýto člověk vstoupil na počátek cesty mystické a - stojí. Nepokračuje. Jít dále po této cestě královské, cestě svaté, však nemůže, neboť všechno to, jak výše bylo pověděno, co sám v předchozím svém životě stvořil, mu brání v sebemenším postupu. Nyní je na žákovi, aby část po části odkládal, odhazoval a ztrácel vše, co mu v cestě brání a jeho tíží, aby se postupně očišťoval. Chce-li pak skutečně postoupit na cestě mystické, chce-li se stát mistrem královského umění, musí se postupně stát „skoro“ svatým. Není již mystikem ten, kdo vstoupil na cestu a započal s některým předepsaným cvičením, ale ten je mystikem, kdo tuší, poznává a ví, že jde cestou k vytčenému cíli. Tak dlouho může být člověk hříšný na cestě mystické, až přijde okamžik, kdy jasně pozná, že na něho platí Hospodinovo: „*Sezuj obuv svou, neboť místo, na kterém stojíš, země svatá je.*“ Nesezuje-li svou obuv - neztratí a neodhodí-li všechny své hříchy a nezbaví-li se všech svých „stvořenců“, nikdy nevkročí na zemi svatou a nikdy se mu to nepodaří. Každý pokus takového „žáka“ postoupit dále je vždy trestán velice přísně, byť zaslouženě a spravedlivě.

Zde mají pravdu ti druzí.

Mnozí tvrdí též o mystice, že je velice nebezpečnou pro člověka. Svá tvrzení odůvodňují hlavně tím, že v každém jiném hermetickém snažení žák pracuje s látkami cizími - nerosty, bylinami, zvířaty apod. - mystik prý však experimentuje s vlastním tělem, sám se sebou.

Jak však velice všichni tito se mýlí.

Cvičení mystické žádný není experiment. Cvičení mystická jsou v pravém smyslu slova „Bohoslužbou“, při níž se člověk snaží dle nejpřirozenějších zákonů vesmírných dosáti spojení se svým Bohem. Každý věřící člověk se modlí, musí se modlit, neboť modlitba je věřícímu člověku velice potřebná. Modlitba má být rozmlouvou s Bohem. Jak možno těm, kdož neznají mystiku, se modlit - rozmlouvati s Bohem - když nedocilují a neznají způsob spojení s Ním?

Mystická cvičení nelze také ani přirovnávat k některému okultnímu experimentování. Žák kteréhokoliv jiného okultního snažení experimentuje. Experimentuje-li špatně, pak - jak je všeobecně známo - v nejlepším pro něho případě se experiment nepodaří. Ten pak, kdo by mínil „experimentovat“ v mystice, nejenže nemůže být zván mystikem, ten mystikem vůbec není. Nemůže se proto nikdy divit, že i jemu v nejlepším případě se experiment nepodařil. Každý takový žák získává ze svého snažení jen smutné zkušenosti.

Je však dostatečně známo, že hermetik při špatném experimentování bývá pravidelně sám trestán. Trest bývá úměrný výši přestupku. Kdo by chtěl v mystice experimentovat, dopouští se proto přestupku velikého - urážky Majestátu královského - a je nasnadě, že je dle tohoto svého přestupku také trestán.

Nutno však po pravdě říci, že i pro zkušeného mystika cvičení mystické - cesta mystická - má svá úskalí, svá místa nebezpečná a své srázy. Není snadnou a lehce dostupnou pro nikoho. Má-li pak býti vyzkoušena opravdovost, poctivost a vytrvalost hledajícího žáka, musí mít cesta svá místa zkušebná.

Všechny ony „jevy“, zjevy, magické síly, magické schopnosti, po kterých tak rád toužívá kdejaký začátečník v hermetismu, potkává mystik na své cestě. Vše to je mu vkládáno do rukou k volnému a svobodnému použití. Chce-li být mocným, může se jím stát; chce-li být bohatým, může jím být; chce-li ovládati jiné, může; chce-li být jasnovidným, chce-li čisti myšlenky druhých a vnutit jim své myšlenky, stane se mu dle jeho přání. Toto vše potká mystika na jeho cestě, to vše může získat, bude-li toho si žádat, ba mnohé obdrží i bez dožádání.

Každý z těchto darů je však pro mystika darem danajským. Každý tento dar, každá tato schopnost je místem zkušebním, je oním úskalím, které žáka dovede nejen zabránit v další cestě, ale které také dovede mu vzít rázem všechno. Každý tento dar je srázem a úskalím, po němž mystik, kterému užití těchto darů zaslouží jeho cíl, kterému každé užití těchto darů ubere na duchovním nazírání, se zřítí do hlubin a padne mnohem hlouběji, než kdy byl.

Jen ten, kdo si až do konce uchová žádost a touhu po Bohu, který až do konce nebude si žádat ničeho jiného než Jeho samotného, jen ten dovede přejít všechna úskalí bez nehody a dovede se vyhnout všem srázům a místům na cestě nebezpečným. U ničeho na cestě k poznání nesmí se mystik zastavit, nic nesmí utvořit cestou jeho nový cíl. Jeho cíl, od počátku známý, musí stále zůstat cílem jediným a nesmí být za nic jiného zaměňován. Cílem mystika - sám Bůh. „Kdo mimo mne žádá si jiné věci, není mě hoden,“ praví ve svatých knihách Pán. Proto nic světského, nic hmotného, nic z „tohoto světa“ nesmí se stát touhou a cílem mystika. Jeho svět je a musí být a zůstat světem duchovním. Všechny dary a všechny schopnosti, jichž se mu cestou dostává, stanou se v jeho rukách prostředkem k dosažení cíle a nikdy ne, ani na okamžik ne, cílem samým. Darů a schopností může mystik použít jen tehdy, jedná-li se o dosažení cíle - Boha - jinak musí být pro něho bezcennou snítkou a plevou, musí být pro něho něčím nežádoucím, čeho nutno se vyvarovat a čím ve skutečnosti nutno pohrdat.

Člověka - žáka mystiky - mohou ovládat jen dvě věci: Víra a vůle. Víra v Boha a vůle k práci. Sám žák však musí ovládat všechny tužby a sklony svého těla a své duše, pokud nejsou v plné shodě s jeho vírou a vůlí, pokud nejsou v souzvuku a souladu se všemi zákony Kosmu.

Těchto několik všeobecných připomínek předdesílám milému čtenáři neb bratru na společné cestě snažení, dříve než se dotknu cesty samé.

Na starém řeckém chrámě v Delfách býval nápis: *Gnóthi seauton* - Poznej sebe sama.

Tento starý příkaz platí plnou měrou i dnes, platí hlavně pro každého žáka mystiky, toužícího po poznání. Dříve než žák mystiky přikročí k provádění praktické mystiky, praktického cvičení, musí poznat sama sebe. Snad mnohý řekne, že sebe sama zná dobře, ba že se musí dobře znát. Jak však se velice mýlí. Žádný světský člověk nezná sebe ani zdaleka. Má-li žák poznat sama sebe, tu je v prvé řadě nutno, aby objevil všechny složky, jichž souhrn tvoří jeho samého. Musí poznat dokonale své skutečné Já.

Prvním stupněm poznání sebe je rozpoznání a určení všech svých sklonů, vlastností, ať dobrých, ať zlých. Žáku je nutno tyto vlastnosti a sklony v sobě roztrdit a ihned přikročit k jejich zesilování, případně dle potřeby jejich odstraňování. Dobré sklony zesílit, nové dobré vlastnosti získat, špatné sklony vymýt. Toť prvním úkolem žáka mystiky.

Kdo tohoto docílí a bude dále vážně a opravdově v sobě hledat a pátrat, pozná, že není vlastně tím, za koho se až dosud považoval. Pozná, že není jenom jedinou bytostí, která žádá, schvaluje a splňuje. Zde nastává žáku druhá, nejdříve obtížná práce. Pátrat a hledat dále, až zjistí a dostane potvrzeno důkazy nezvratnými, že on sám složen ve své podstatě ze tří prvků. Pozná časem, že v něm pracují tři principy: *tělo*, *duše* a *duch*. To, co dříve považoval za jedno, rozloží se nyní ve trojici. Od tohoto okamžiku nedá již žáku mnoho práce, aby v sobě jasně rozeznal žádost těla, touhu a rozhodnutí ducha.

Tělo žáka žádá, touží, smlouvá i pře se s duší. Každá žádost těla je současně rušena opačnou žádostí duše; každá žádost duše je ihned zeslabována odporující žádostí těla. Jak by v těle žakově dvě mocnosti vedly spolu boj. Nad tím pak nade vším dominuje duch a šťasten ten žák, který brzo uslyší rozhodující jeho hlas a uposlechne ho. Proto nutno, aby každý žák mystiky na své cestě hledal ve všem a všude jediné ducha, aby se jej naučil poznávat všude a aby se naučil žít vždy ve shodě s ním. Tehdy se žáku podaří, že duchem svým pronikne a ovládne tělo i duši. Pak již zbývá jen malý krok k dosažení konečného cíle: Oproštění se plně od hmoty a poznání Univerzálního Ducha v sobě i kosmu.

Toť krátce vystižená celá cesta k poznání.

Jiný je však způsob práce žáka usnadňující mu postup na této cestě k sebezdokonalení a poznání.

Hermetikové dělí žáky mystiky na různý počet stupňů. Některé společnosti určují více, jiné méně stupňů. Dle různých - každému žáku však stejných - poznatků určuje každá hermetická společnost výši dosaženého stupně.

Ve své úvaze použiji rozdělení původního, starého rituálu *Svobodných zednářů*, který určuje tři stupně na cestě za poznáním. *Učně*, *tovaryše* a *mistra*.

Ze symboliky zednářské použiji dvou parabol: hrubého kamene a stavby chrámu.

Stupeň *učně*.

Člověk - kámen. Člověk - žák - přišedší ze *světa*, podobá se ve všem hrubému kameni, který lamač odlomil od skály. Odlomený kámen je nerovný, hrbolatý, beze vsí formy a nelze tohoto kamene použít tak jak je třeba k stavbě vznešeného chrámu. Člověk světa přináší s sebou všechnu špatnost, hříšnost, světskost, nemá formy, jeho chování i jeho myšlenky jsou neucelené, nestálé a vrtkavé. Nehodí se k tomu, aby jako takový byl použit ku stavbě chrámu *Ducha*. Kámen musí býti učněm opracován, aby měl aspoň hrubé znaky příští formy - člověk musí býti *přetvořen* v sobě,

musí získat ucelené, přímé myšlenky. Vše nerovné a jeho jako člověka nehodné musí urovnávat a odstraňovat.

Taková je práce učně. Učeň pracuje na hrubém kameni, aniž ví a zná, jaký výsledek mu přinese jeho snažení. Nedostává od nikoho důkazy správnosti své práce. Nezná a nevidí cíle a účele. Zednářský rituál praví: učeň pracuje na *severozápadní straně chrámu*. Učeň pracuje tam, kam slunce a světlo poznání dosud nepřichází.

Učeň pracuje na základech chrámu, pracuje, ač nezná plán stavby. Učeň neví, nezná, ale *pracuje*.

Stupeň *tovaryše*.

Tovaryš přebírá od učně hrubě opracovaný kámen. Pomocí úhelnice a kružidla vytváří z něho dokonalou krychli, upotřebitelnou do stavby - schopnou pro stavbu jako *kámen úhelný*.

Tovaryš uceluje svůj charakter, dodává svému chování a svým myšlenkám účelnost a přesnost. Poznává ve své práci účelnost její i účelnost svých tužeb. Tovaryš pracuje na výstavbě chrámových sloupů a zdiva, určených k tomu, aby na sobě nesly vznešenou klenbu dokončené práce. Tovaryš pracuje ve světle, byt ne ještě úplném.

Tovaryš neví, nezná, ale *tuší*.

Stupeň *mistra*.

Mistr přebírá od tovaryše čistě opracovanou krychli, aby její stěny vyhladil, a takto upravenou ji vsadil do zdiva chrámového jako kámen základní, kámen úhelný. Mistr dokončuje dílo započaté učněm a prováděné tovaryšem podle plánů Stvořitelových. Dává chrámu klenbu samu a uzavírá práci.

Mistr ukončuje práci na stavbě chrámu a připravuje chrám i uvnitř k přijetí Boha, který jako král vchází v chrám, aby v něm navěky přebýval.

Mistr jediný při ukončení práce *ví a zná*.

Jistě mnohý se nyní táže: Jak ale mám pracovat? Jak začít? Co dělat? Jak si mám umožnit práci, abych poznal sama sebe?

Vím, že je mnoho různých „předpisů“, mnoho různých rad, sám však dle svého přesvědčení odpovídám:

K cíli dovede každého *jedině koncentrace*.

Co je to koncentrace a jak lze se jí naučit a ji provádět?

Člověk světský žije v proudu myšlenek vysílaných miliony a miliony lidí žijících i myšlenek vyslaných kdys miliony lidí zemřelých. Myšlenky jako samostatní tvorové krouží světovým „éterem“ a člověk světský, aniž ví a si uvědomuje, přijímá tyto myšlenky, nechává je procházet svým myslícím principem a pokládá je za své. Myšlenky tyto samy přicházejí a prchají, aby udělaly místo novým a novým. Člověk světský nemá nijakého vlivu na jich postup, na jich utváření a jich zadržení.

Koncentrace znamená v pravém slova smyslu ovládnutí myšlenky. Vůli svou vymýtí všechny špatné, cizorodé a ustálit se na myšlence jedné. Žák provádějící koncentraci musí se chopit jedné jediné myšlenky, tuto myšlenku spoutat svou vůlí a pevně jako bujného koně držet a řídit dle své

vůle jedním směrem. V době koncentrace nesmí dovolit, aby jakákoliv jiná myšlenka, byť i jen na okamžik, jej zaujala a svedla z cesty.

Vrcholem - vrcholem nejvyšším - jen zřídka kdy dosaženým, je koncentrace úplná - kdy není žádných, naprosto žádných myšlenek v člověku. Kdy není *nic*, jen člověk sám.

Kdo v životě jen jednou, byť i jen na zlomek vteřiny, tohoto docílil, pozná, kde je cíl jeho snažení, pozná, kde je ta zázračná studna s pramenem vody života, dávající všem toužícím plné uspokojení a „pokoj a mír“.

Jsou různé druhy koncentrace a různé způsoby jejího vypěstování. Záleží na vyspělosti žáka, kterou z nich použije a které se i nadále přidrží.

V zásadě je koncentrace dvojí:

vnější,

vnitřní.

Při koncentraci vnější soustřeďuje žák všechny své myšlenky na zvolený předmět *mimo sebe*. Časem docíluje svou snahou úplného ztotožnění s předmětem, na který se koncentruje. Tohoto druhu koncentrace užívali mnozí křesťanští světci, kteří se soustřeďovali na představu Krista.

Při koncentraci *vnitřní* soustřeďuje žák všechny své myšlenky do *svého nitra* a může v tomto případě soustřeďování do nitra provádět různým způsobem.

Nejhlavnější způsoby vnitřní koncentrace jsou:

Koncentrace *tichá,*

koncentrace *písmenková*

a koncentrace *symbolu.*

Při koncentraci tiché soustřeďuje se žák do svého nitra a snaží se úplně zastavit všechny své myšlenky i vjemy a zastavit cestu myšlenkám cizím zvenčí. Musí zůstat sám v sobě. Podaří-li se - po dlouhém cvičení - žáku úplné zastavení myšlenek, docílí zážitku, který nelze i při nejlepší vůli nikomu vysvětlit tak, aby mohl aspoň částečně pochopit. Zážitek je majetkem jen toho, který jej získal, a jen ten, kdo sám dostoupil na stejnou výši, dovede jej pochopit a dovede jej ocenit.

Při koncentraci *písmenkové* vrhá a promítá žák dle různých skupin a pořadí (samohlásky, souhlásky, slova, věty apod.) do svého nitra, na různá místa svého těla. Tím docíluje, že celé tělo jeho „oživuje“, že tělo jeho pak reaguje na „ducha“, kterékoliv písmeny všude. V této práci nutno postupovat od základu, neboť chrám nutno napřed započít stavbou základů a končiti chrámovou klenbou.

Při této koncentraci nutno připomenout všem žákům, že není správné vrhat a promítat písmena přímo do nitra neb určité části a dílu svého těla. aniž bychom je dříve „neočistili“.

Každá písmenka - samohláska i souhláska - je duchovní podstaty. Písmeny v řeči lidské jsou vyslovovány při vyjadřování věcí nejvulgárnějších, světských, hříšných a nejhorších. Tím se stává, že elementy písmen jsou „otráveny“, jsou nasyceny různými bytostmi astrálními nejhoršího druhu. Vrháním písmen takto otrávených a znesvěcených do svého těla přijímá žák i jejich jed a všechny jejich přívěsky a fantomy do svého těla. Práce jeho pak

bývá nejen velice zdlouhavá, ale často i marná a u mnohých i velice nebezpečná.

Člověk ve svých ústech - vyslovováním hlasitým i tichým - znesvěcuje ducha písmen. V ústech musí žák zbavit písmena jejich jedu a příživníků. V ústech žákových musí být každé písmeno *očistěno* dříve, než je vrženo neb promítnuto do nitra neb těla.

Při koncentraci *symbolové* soustřeďuje se žák na určitý, jemu svatý symbol ve svém srdci, v srdci duchovním. Je pak na vůli samého žáka, jaký symbol si zvolí. Jednou zvolený symbol však musí podržet a neměnit, jinak každá jeho práce bude zbytečnou. Je samozřejmé, že zvolený symbol musí být čistý a vznešený.

Ku konci své úvahy chci upozornit všechny žáky na jednu okolnost: žádný mystik, byť by již i vstupoval na stupeň mistrovský, byť i byl již samotným mistrem, není zbaven pokušení, není zbaven pádu.

V každém okultním snažení musí být žák velice opatrný a žárlivě pozorný, aby se nedopustil chyb a nepřipravil se tak o výsledek své práce. Tato zkušenost platí nejvíce pro žáka mystiky.

Pokud je člověk spoután tělem, potud je poddán hříchu. Hřích (stvořenci člověka) jako by věděl, že člověk mystik mu uniká, proto tím více na něho doléhá, tím více staví mu v cestu nástrah a léček. I člověk-mystik padá. Běda však, upadne-li a nenajde v sobě tolik síly, aby povstal. Proto píší: Padnout je lidské, padnout můžeš, ale povstat *musíš*. Po svém pádu, bohatší získanou zkušeností, zjizvený, ale pádem utužený, musíš jít dál. Se zrakem upřeným na svůj cíl, dál a dál, zvítězíš konečně a cíle - dojdeš.

Práce mystická, práce obrovská; odměna mystika - odměna královská.

Ze všech odvětví hermetického snažení nejtěžší úděl má mystika. Proto je dosud tak neznáma, tak málo vyhledávána, byť její odměna daleko předčila všechnen pomysl lidský.

V každém jiném hermetickém snažení může mistr nebo starší bratr podat žákům různé důkazy, důkazy jasné, makavé, důkazy takové, jaké může ověřiti věda cestou fotografickou, chemickou apod.

Jedině mystika takovýchto důkazů postrádá úplně.

Žádný mistr mystiky, žádný bratr mystiky nemůže žáku podat důkazy o pravdivosti svých tvrzení, o pravdivosti svých zážitků. Nejen však že nemůže, ale žádný mystik také nesmí nikomu, ani žáku mystiky, své zážitky sdělovat. Proč? Nevím. Vím jediné z vlastní zkušenosti, že *nesmí*.

Důkaz o správnosti snažení, důkaz o postupu na cestě nalezne každý mystik sám, bez přičinění druhého, bez vysvětlování druhého. Každý žák obdrží odpověď na každou svou otázku. Probuzený a objevený, „znovuzrozený“ duch žáka to bude, který žáku odpoví a který žáku podá důkazy.

Z vlastního nitra dostane žák důkazy o správnosti své cesty, vlastní nitro přesvědčí žáka o jeho postupu i o jeho pádu. Důkaz každý bývá tak přesvědčivý a tak jasný, že žák nemůže ani na okamžik být v pochybách o jeho správnosti a jeho reálnosti.

Žák „čistého srdce“ může jít i vždy nastoupit cestu bez bázně a beze strachu.

Pro všechny své bratry mám jednu pobídku:
*„Ozbroj se vírou, vůlí dojit cíle, poklad svůj ukryj před člověkem zlým, mlč,
vstup ihned na cestu a dojdeš cíle.“*

(převzato ze sborníku LOGOS 1934-1940 vydaného nakl. Trigon v Praze roku 1995)